

Второ тримесечие

**ОТЧЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ЗЛОУПОТРЕБАТА С ДЕЦА
ЗА 2023 Г.**

Камелия Николова – ръководител на работната група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“, отговаря за организацията на работата на групата и координацията за изпълнението на заложените мерки и дейности

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ I.

ГАРАНТИРАНЕ НА ЕФЕКТИВНА ЗАЩИТА ОТ НАСИЛИЕ И ВРЕДНО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДЕЦАТА В СРЕДАТА НА ЖИВОТ

Мерки и дейности	Отговорна институция <i>Водеца/партнираща</i>	Индикатори за изпълнение (конкретни стойности – брой и посочване на конкретна кампания, обучение, законопроект и др.)	Постигнат резултат	Причини за забава/неизпълнение
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1 СЪЗДАВАНЕ НА БЕЗОПАСНА, УСТОЙЧИВА И РАЗВИВАЩА СЕМЕЙНА СРЕДА И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПОМОЩ И ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ, ЗАКОННИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, НА ПОЛАГАЩИТЕ ГРИЖИ ЛИЦА				
<i>1.1. Гарантиране правото на закрила от насилие на всички деца и особено деца във висок риск от уязвимост (деца, настанени извън биологичното семейство; деца, търсещи международна закрила, деца с увреждания и/или със СОП; деца, извършители на противообществени прояви и престъпни посягателства) чрез провеждане на национална информационна кампания от органите за закрила на</i>	Водеца: ДАЗД Партниращи: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР,	Национална кампания	УНИЦЕФ¹ – През февруари 2023 г., УНИЦЕФ в партньорство с Нова Бродкастинг Груп излъчиха благотворителния мини сезон на „Като две капки вода за всяко дете“, Първата вечер бе посветена на темата „ЗаКрила за всяко дете“, свързана за превенцията и закрилата на децата от насилие и популяризира ресурси и услуги за подкрепа на	

¹ От УНИЦЕФ информацията е отчетена за първото шестмесечие от приемането на стратегическия документ.

<p>детето и мобилизиране на общността и промяна в обществените нагласи</p>	<p>АСП, ЦКБППМ Н, ЦКБТХ, НПО, НСОРБ, УНИЦЕФ и достав- чици на медийни услуги</p>		<p>деца в риск включително Националната телефонна линия за деца 116 111. Предаването достигна до 1 000 000 (един милион) зрители, а уникалните импресии в социалните медии през каналите на УНИЦЕФ са 8,489,703.</p> <ul style="list-style-type: none"> • През май-юни 2023 г. от УНИЦЕФ е проведена и дигитална интегрирана кампания за „ЗаКрила за всяко дете“, която цели не само набиране на средства за инвестиране в специализирани интервенции и интегрирано предоставяне на подкрепа на областно ниво, но и промяна в нагласите на обществото към насилието и правата на момичетата и жените като цяло. Посланията на дигиталната кампания през май-юни достигнаха 2,573,027 души през традиционните медии и до 1,084,542 в социалните канали на УНИЦЕФ. • Комикон (Comic Con) – 8-9 юли 2023 г. е проведено събитието Комикон (Comic Con) – фестивал събиращ деца и младежи, почитатели на аниме, манга комикси, конзолни и компютърни игри, бойни изкуства и предоставя поле за изява на млади таланти в областта на изобразителното изкуство, изработката на костюми и аксесоари, театралната сцена, видеомонтаж и ефекти. По време на изданието УНИЦЕФ създаде три виртуални стаи, а темата на една от тях беше насилието и начините за справяне с 	
--	--	--	--	--

			проблема. В дигиталните медии е достигнато до 160,662 индивидуални потребителя.	
1.2. Създаване на компендиум на добрите практики за подкрепа на децата, родителите и професионалистите за изграждане на безопасна, устойчива и развиваща се среда за децата	Водеща: ДАЗД Партнери: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР, АСП, ЦКБППМН, ЦКБТХ, НСОРБ, НПО, УНИЦЕФ	Създаден компендиум	<p>ДАЗД – обобщават се добрите практики на общините, държавните институции и НПО сектора за подкрепа на децата, родителите и професионалистите. Предвижда се същите да се публикуват на официалната електронна страница на Агенцията.</p> <p>ЦКБППМН 1) в Центъра за квалификация на кадри към ЦКБППМН е проведено обучение за 16 новоназначени секретари на местни комисии за БППМН, в периода 24-26.04.2023 г., по следните теми: „Правна обезпеченост и организация при провеждане на възпитателни дела“, „Кралството на наркотиците: тенденции, ефекти и още нещо.“, Обучение по оценка на риска и оценка на обществените възпитатели, „Употребата на наркотични вещества и превенция на зависимости при непълнолетни“, „За възможната среща с детето отвъд разказа за неговите трудности“, „Възпитанието като социален феномен. Фактори, оказващи въздействие върху девиантното поведение на децата“, „Подобряване на комуникативните умения“, „Отчитане на дейността на МКБППМН за статистически цели“, „Трафик на хора. Превенция“, „Взаимодействие на местните</p>	

			<p>комисии за БППМН и ИДПС“, „Финансиране на местните комисии за БППМН и отчитане на изразходваните средства“, „Ролята на детския психиатър при деца и юноши с асоциално поведение“, „Характеристики на проблемното поведение на деца и юноши, провокирано от насилие в училище. Социално-психологически тренинги за превенция“, „Взаимодействие и координация между МКБППМН и органите за закрила на детето на местно и национално ниво при работа с детето и семейството“. За лектори са поканени експерти от различни институции, университетски преподаватели, психолози и педагози с изявено участие в сферата на детското проблемно поведение.</p> <p>2) В периода 05.06.- 11.06.2023 г., в гр. Ахелой е проведена Национална работна среща – семинар на МКБППМН в страната, с повече от 250 участници: председатели и секретари на МКБППМН, инспектори ДПС и обществени възпитатели. Специалистите са обсъдени различни казуси от дейността на комисиите, обменени са добри практики и опит от работата си в превенцията и корекционно възпитателната дейност сред подрастващите по следните теми: „Междуинституционално взаимодействие на държавните институции при работата с деца. Съвременни тенденции на девиации в поведението при</p>	
--	--	--	---	--

			<p>подрастващите. Проблемни сфери в работата на местните комисии за БППМН“, Новата вълна „Тийн Бум Фест“ – платформата, която вълнува младите хора“, „Анализ на данни и тенденции в производството и разпространението на наркотичните вещества“, „Взаимодействие на ИДПС с МКБППМН. Проблемни сфери в работата с малолетни и непълнолетни лица в конфликт със закона. Добри практики от съвместна превантивна дейност срещу рисковото поведение на децата“, „Представяне на превантивна работа с деца и успешни практики на МКБППМН – община Смолян“, „70 – години ВУИ „Ангел Узунов“, гр. Ракиново“, Дискусия: устройство и дейност на ВУИ и СПИ в страната, реинтегриране на децата, напуснали ВУИ и СПИ, комуникация с МКБППМН и други, „Иновативни методи и подходи за превантивна работа на рисковото поведение на децата. Добри практики от работата на МКБППМН – община Хасково“, „Дигитална платформа за превенция на рисковото поведение“, „Групова работа на МКБППМН с деца с девиантно поведение. Груповата работа като важна част от превенцията. Групова работа със специалисти в онлайн среда“. Много ценна и полезна за тях е била срещата с директорите на останалите функциониращи в държавата специали-</p>	
--	--	--	--	--

			<p>зиращи заведения – ВУИ „Ангел Узун“ в гр. Ракиново, ВУИ „Христо Ботев“ в с. Подем, област Плевен и СПИ „Христо Ботев“ в с. Варненци, обл. Силистра.</p> <p>3) Междуинституционални работни срещи с МОН, РУО, ДАЗД, сектор „Детска престъпност“ към ГДНП, инспектори ДПС от районните управления на СДВР, директори на училища, НСНВ към МЗ, НЦОЗА към МЗ, Съветът по криминологични изследвания към МП, Националният експертен съвет към НКБТХ, ММС.</p>	
<p>1.3. Изграждане на Методически център за анализи и изследвания към Държавната агенция за закрила на детето за събиране и оценка на данни и укрепване на системите за закрила и наблюдение. Изготвяне на анализи с оглед постигане на координирана работа по правни и други въпроси, изработване на методически ресурси за подкрепа на работата на професионалистите, работещи с деца и на родителите</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньорски: Висши училища, БАН, Институт по психология на МВР</p>	Създаден методически център		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА, ВЪВЛЕЧЕНИ В РОДИТЕЛСКИ КОНФЛИКТИ И МИНИМИЗИРАНЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ И ЕМОЦИОНАЛНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ</p>				
<p>2.1. Сформиране на външен екип на национално ниво от водещи специалисти – клинични психолози, психотерапевти, психиатри и др., за подкрепа по случаи на тежки родителски конфликти и за оказване на супервизия</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньорски: Националното сдружение на</p>	Сформиран екип на национално ниво		

	психолозите, Висши училища, Центрове за психично здраве			
2.2. Мониторинг по прилагане на Методическо указание за работа по случай на деца в риск от родителско отчуждение и Механизъм за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въввлечени в родителски конфликти, с оглед подобряване на работата по случаи и отстраняване на трудностите в практиката	Водеща: ДАЗД Партнераца: АСП	Приета актуализация	ДАЗД – в процес на разработване е инструментариум за извършване на мониторинга.	
2.3. Въвеждане на задължителна медиация по семейни дела	Водещи: МП, ВСС	Изготвен акт/приет акт - обнародван ДВ, бр.11 от 2023 г., в сила от 1.07.2024 г.	МП – Законът за изменение и допълнение на Закона за медиацията /ЗИД на ЗМ/ е приет на второ гласуване в пленарно заседание на дата 25. 01.2023 г. Обнародван е в ДВ, бр.11 от 2023 г. Законът влиза в сила от 1.07.2024 г.	Мярката е отчетена през първото тримесечие на 2023 г.
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА С РОДИТЕЛИ, КОИТО ПРЕБИВАВАТ ДЪЛГОСРОЧНО В ЧУЖБИНА				
3.1. Разработване на механизъм за регистриране и подкрепа за деца, чиито родители пребивават в чужбина	Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н Партнераца: МВР, АСП, общини	Приет механизъм		

<p>3.2. <i>Наблюдение и подкрепа в работата по случаи на деца с родители, които пребивават в чужбина</i></p>	<p>Водеща: АСП Партни- раци: МОН, МВР, об- щини, дос- тавчици на услуги</p>	<p>Подкрепа чрез мерки за зак- рила</p>	<p>АСП – Във връзка с отчета на плана за действие за изпълнение на НППНЗД за второто тримесечие, е изискана информация от Дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) за децата, настанени в семейства на близки и роднини, с родители, които пребивават в чужбина.</p> <p>От постъпилата информация става ясно, че към 31.03.2023 г. случаите на децата, настанени в семейства на близки и роднини по реда на Закона за закрила на детето с родители, които пребивават в чужбина, по които са работили ДСП в страната са 953 деца. (включени са случаите на деца с родители, които пребивават в чужбина, настанени в предходен период - преди 01.01.2023 г., но продължава работата на ОЗД/ДСП по случаите и през първото тримесечие на 2023 година.</p> <p>За второто тримесечие на 2023 г. новите случаи, по които работят ОЗД/ДСП в страната на деца, настанени в семейства на близки и роднини, с родители, които пребивават в чужбина са 43.</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И/ИЛИ СЪС СОП, ДЕЦА С КОМПЛЕКСНИ КОМУНИКАТИВНИ ПОТРЕБНОСТИ (С НАРУШЕНА ИЛИ ЛИПСВАЩА ФУНКЦИОНАЛНА РЕЧ)</p>				
<p>4.1. <i>Проучване и анализ на проблемите на превенцията на насилието на децата с комплексни комуникативни потребности (ККИП):</i> 4.1.1. <i>Организиране на междуинституционална среща на национално ниво;</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: Фондация</p>	<p>Проведена среща; Изготвен доклад на вниманието на НСЗД;</p>	<p>ДАЗД – Обобщена е информацията от 87 общини, доставчици на услугите ЦНСТ, относно децата с комплексни комуникативни потребности. Разработен е доклад относно актуалната ситуация за</p>	<p>Има известно забавяне в стартирането на реализи-</p>

<p>4.1.2. Изготвяне на доклад с отчетна информация върху насилието над деца с увреждания и ККП;</p> <p>4.1.3. Проучване и представяне на добрите практики по света за превенция, разследване и правосъдие на насилие, малтретиране и експлоатация над деца с увреждания;</p> <p>4.1.4. Организиране на кръгла маса с участието на всички заинтересовани страни за представяне на резултатите от доклада и обсъждане на препоръки за следващи стъпки за превенция на насилието над деца с комплексни комуникативни потребности;</p> <p>4.1.5. Създаване на междуинституционална работна група с цел проучване на чуждестранен опит и предлагане на система за превенция и достъп до правосъдие за децата със затруднена комуникация</p>	<p>„АСИСТ – ПТ“, МВР, МЗ, МП, МОН, МТСП, МВнР, АХУ, АСП</p>	<p>Провеждане на кръгла маса; Работна група, която да направи преглед и предложения за промени в действащото законодателство</p>	<p>децата с увреждания, в т.ч. с ККП, на база получена информация от МЗ, МОН, МВР, АХУ и АСП.</p> <p>От страна на ДАБ е започнат превод на редките езици на картите за комуникация, които ще подпомогнат възможността на работещите в социалните услуги за комуникират с деца, получили международна закрила, които владеят само редки езици. ДАБ при МС ще осигури превод на най-често използваните езици като арабски, кюрдски, фарси, дари и пашу, както и ще разпространи комуникационните табла до всички териториални поделения на ДАБ при МС.</p> <p>От страна на ДАЗД е извършена тематична планова проверка във всички Центрове за специална образователна подкрепа, които са 42 на брой, в периода от м. 02.2023 г. до м. 31.05.2023 г. С основна цел изследване на състоянието и качеството на услугите за деца с увреждания, предоставяни от ЦСОП в страната, взаимодействие с родителите и подкрепата им за ползване на социални услуги за тях и техните деца с увреждания. Ще се изследва взаимодействието между ЦСОП, социалните услуги и ДСП, както и ефективността в работата на ЦСОП по предотвратяване и рехабилитация на различни видове насилие върху децата, работата с деца/ученици с проблемно поведение, както и при кризисни ситуации. В хода на проверка се проверява и достъпа на децата</p>	<p>ране на дейността, поради по-късното приемане на стратегическия документ от предварително планираното. Времето е направено пререзпределение за реализиране на мерките и дейностите в пълен обем.</p>
--	---	--	--	---

			с нарушена или липсваща функционална реч до системи за ДАК. Изготвен е Анализ с резултатите от извършената тематична планова проверка.	
4.2. Разработване на система за регистриране, наблюдение и подкрепа за деца с комплексни комуникативни потребности с цел превенция на насилието, включваща работа за развитие на нужните комуникативни и социални компетентности, позволяващи съобщаване и защита от насилие и създаване на нужните средства за Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК) и обучение на специалистите за работа с тях	Водещи: АХУ, АСП Партнери: Фондация „АСИСТ – ПТ“, МОН, МТСП, ДАЗД, МЗ-НЕЛК	База данни на всички деца с увреждания, която може да бъде използвана за мониторинг и превенция на насилието над деца с увреждания. Система за комуникация, свързана с насилие и експлоатация, отговаряща на най-добрите практики		
4.3. Създаване на система за гарантиране на правото на комуникация и обучение на децата с комплексни комуникативни потребности чрез ранна оценка на нуждите от Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК), избор на подходяща система за ДАК и безплатното ѝ осигуряване и внедряване. Такава система ще бъде основополагаща за превенцията на насилие над деца с комплексни комуникативни потребности, тъй като ще гарантира възможност за съобщаване на насилие и даване на показания	Водещи: МОН, АСП, АХУ Партнери: Фондация „АСИСТ – ПТ“, ДАЗД, МЗ, МТСП, НПО	Законодателни промени, които гарантират безплатния ранен достъп до нужните средства за ДАК, която осигурява подкрепа и актуализация през целия цикъл на използване		
4.4. Изграждане на приобщаващи модели и разбиране на различията. Утвърждаване на добри практики за социализация на децата с комплексни нужди и множество увреждания и децата с психични страдания	Водещи: МОН, МЗ, общини Партнери: НЦОЗА, НПО	Брой приобщени деца	УНИЦЕФ – тества глобални насоки за въвеждане на системен подход към ранна детска интервенция (РДИ) в 5 пилотни общини - Нова Загора, Сливен, Стара Загора, Хасково и Чирпан, включително ранно идентифициране на затруднения в развитието, предоставяне на услуги за РДИ в общността, подкрепа за	

			<p>преход към приобщаване ранно образование и грижи, както и комуникационни дейности за насърчаване на социалното включване на деца с увреждания. Въведен е скрининг за затруднения в развитието в рамките на здравната система за деца на възраст 9 и 18 месеца. Изграден е капацитет на заинтересованите страни от здравната, социалната и образователната системи в областта на РДИ и всички свързани с нея компоненти. В пилотните общини са изградени услуги за РДИ, които са насочени към изграждане капацитета на родителите и полагащите грижи лица, с които се работи през индивидуален план за подкрепа на семействата. Специалистите подкрепят и прехода към приобщаващо ранно детско образование и грижи и адаптацията на децата в детска ясла и детска градина. За услугата са създадени методически документи, както и пълен комплект документация за работа по случаи. Създадени са координационни звена на общинско ниво, за да се улесни въвеждането на системен подход, който включват представители на общината и секторите здравеопазване, образование и социални грижи.</p> <p>До края на юни 2023 са направени над 1700 скрининга, а случаите на интензивна подкрепа са 217.</p>	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5				

ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ ЧРЕЗ ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ				
<i>5.1.Развиване на дигитално-медийна грамотност на учениците в часовете и извънкласните дейности, включително чрез разработване и прилагане на дигитални иновации и платформи за развитие на дигитално-медийна грамотност</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партни- раци: ГДБОП, НЦБИ	Брой проведени обучения и дискусии, тренинг	НЦБИ – Разработени 5 урока (за 1. – 4. клас) за онлайн безопасност и развиване на дигитално-медийна грамотност в партньорство с издателство КЛЕТ (на платформата им IZZI) и Йетел. Развиват се умения на децата в начален етап през ТЕМИТЕ: Разпознаване на емоциите и вредно съдържание; НЕТИКЕТ; Офлайн и Онлайн баланс и Онлайн тормоз (в две части). Предстои пускането им за новата учебна година и обучение на учители, как да провеждат уроците.	
<i>5.2. Получаване и обработка на сигнали за онлайн насилие над деца чрез Гореща линия на Националния център за безопасен интернет</i>	Водеща: НЦБИ Партни- раци: ДАЗД, МОН, МВР	Популяризиране на линията и възможностите за подаване на сигнал	НЦБИ – С натрупване от началото на годината до края на юли, 2023 г. на Консултативната линия за онлайн безопасност 124 123 има над 200 консултации, а на Горещата линия за незаконно съдържание и злоупотреба с деца онлайн имаме 9 278 сигнала. 6 551 сигнала са предадени на Дирекция „Киберпрестъпност“, ГДБОП.	
<i>5.3. Обучения на ученици от всички образователни етапи по теми, свързани с онлайн рисковете като онлайн тормоз, секстинг, онлайн сексуална експлоатация, сексторшън, непознати в мрежата, сигурност и хакнати профили</i>	Водеща: МОН Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, ДАЗД	Брой обучения и брой обучени ученици	НЦБИ, Асоциация „Родители“ – 7 обучения, с общо обучени над 300 ученици в училища в София (7 СУ, 29 СУ) и с. Пасарел (202 ОУ) и в гр. Нови Искър (170 СУ).	
<i>5.4.Провеждане на обучителна програма Киберсакути в училищата в България</i>	Водеща: МОН	Брой училища, в които е реализирана програмата	НЦБИ, Асоциация „Родители“ – Няма проведени обучения, въпреки интереса	Липса на бюджет

	Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, общини			
<i>5.5. Провеждане на кампания за повишаване на информираността на родители, учители и професионалисти по отношение на онлайн рисковете и превенцията на насилието в Интернет</i>	Водеща: МОН Партни- раци: АР, НЦБИ	Ежегодна кампания	НЦБИ, Асоциация „Родители“ – Предстои кампания за повишаване на информираността на деца, родители и учители от края на август до края на годината, в партньорство с Йетел.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 6 ПРЕВЕНЦИЯ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ДЕЦА В ПРИНУДИТЕЛНО ПОДЧИНЕНИЕ ЗА ПРОСИЯ И ДРУГИ ФОРМИ НА ПРИНУДИТЕЛЕН ТРУД				
<i>6.1. Въвеждане на механизъм за регистриране, докладване, подкрепа и наблюдение на деца в принудително подчинение за просия и други форми на принудителен труд, трудова и/или сексуална експлоатация</i>	Водещи: АСП, ИАГИТ Партни- раци: ДАЗД, МВР, об- щини, дос- тавчици на социални услуги	Въведен механизъм на ра- бота		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 7 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА ТРАФИК				
<i>7.1. Провеждане на местни академии за доброволци към МКБТХ за работа по превенция на трафика на хора сред връстници</i>	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Проведени сесии за доброво- лци - брой участници; обу- чени лица	НКБТХ – Проведени са информаци- онни сесии в училища в страната за по- вишаване на информираността на мла- дите хора и учениците относно престъп- лението „трафик на хора“	

7.2. Информационни сесии в училища в страната за повишаване на информираността на младите хора и учениците относно престъплението „трафик на хора“	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Брой проведени сесии; брой участници; обучени лица	НКБТХ – Проведени са специализирани обучения за педагогически специалисти, психолози, социални работници по темата „трафик на хора“	
7.3. Специализирани обучения за педагогически специалисти, психолози, социални работници, правни защитници и др. по темата „трафик на хора“	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раца: МОН	Брой проведени обучения; брой участници; обучени лица	НКБТХ – Провеждане на информационни сесии в три ромски квартала на гр. София, насочени към повишаване осведомеността на тази уязвима общност, вкл. и децата им по линия на предпазването от рискови ситуации, свързани с трафик на хора с цел принудителен труд Водещи институции: НКБТХ, МОМ, Кампания „Фондация А21“	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 8 ПРЕВЕНЦИЯ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ И НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА И ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛАТА НА ДЕЦАТА И МЛАДЕЖИТЕ, УПОТРЕБЯВАЩИ И/ИЛИ ЗЛОУПОТРЕБЯВАЩИ С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА				
8.1. Разработване и прилагане на програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества	Водещи: МЗ, НЦОЗА Партни- раци: ПИЦ, об- щини, за- интересо- вани страни	Брой достигнати деца		
8.2. Разработване и прилагане на резидентна програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества	Водещи: МЗ, НЦОЗА Партни- раци:	Брой достигнати деца		

	ПИЦ, общини, заинтересовани страни			
8.3. Провеждане на целенасочена работа в училищата (информационни кампании, обучения и др.). Формиране на социални умения у учениците	Водещи: МЗ, МОН Партнери: ПИЦ, РУО, училища НПО (само по одобрена от МОН и МЗ програма за превенция употребата на наркотични вещества)	Брой достигнати деца и младежи		
8.4. Провеждане на кампании за ангажиране на обществеността по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества	Водещи: ОБСНВ и ПИЦ, ДАЗД Партнери: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой достигнати лица		
8.5. Разработване, издаване и разпространение на информационни	Водеща: ДАЗД	Брой достигнати лица	МОН – Брой достигнати лица – 276 499	

материали по темата за насилието, както и за употребата и злоупотребата с наркотични вещества	Партни- раци: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО		Брой материали – 64722 (по обобщени данни на РУО)	
8.6. Доброволно, конфиденциално и етично консултиране на употребяващи и злоупотребяващи лица и подпомагането им да намерят собствен вътрешен ресурс за справяне с проблема; Консултиране и подкрепа на семейства и близки на лица с проблемна употреба и зависимост; Превантивно консултиране при съмнения или тревога от проблемно поведение на деца, младежи или възрастни	Водещи: ОбСНВ и ПИЦ	Брой консултирани		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 9				
ПРЕВЕНЦИЯ НА ДЕТСКИТЕ/РАННИ БРАКОВЕ И СЛУЧАИ НА РАННИ РАЖДАНИЯ				
9.1. Подобряване знанията на децата относно сексуалното насилие и начините да се предпазят от него	Водеща: МОН Партни- раци: МЗ, ДАЗД, НЦОЗА	Въведен обучителен модул		
9.2. Създаване и прилагане на програми или интегриране на доказали своята ефективност програми и добри практики за работа в общността по превенция на детските и ранни бракове (случаи на деца, съжителстващи на семейни начала, и случаи на деца – родители за регионите с концентрация на случаи на деца в ранно съжителство на семейни начала и случаи на малолетните и непълнолетните родители), включително програми и интервенции за	Водещи: Общини Партни- раци: МЗ, МОН, ДАЗД, об- ластен уп- равител, прокура- тура, МВР, НЦОЗА,	През 2023 г. проведена реги- онална среща в гр. Сливен; Брой срещи	ДАЗД – в процес на подготовка е организирането и провеждане на регионална среща в гр. Сливен.	

<i>овластяване на момичетата и момчетата чрез информация и развитие на житейски умения, подкрепа за продължаване на образованието и осигуряване на възможности за професионална реализация</i>	УНИЦЕФ, НПО			
<i>9.3. Изграждане на системни механизми и планове за работа с родителите за промяна на стереотипите и неблагоприятните за децата традиции и работа с гражданското общество за промяна на обществените нагласи по отношение на „детските бракове“, малолетните и непълнолетните родители</i>	Водещи: Общини Партнери: МЗ, МВР, МОН, ДАЗД, областен управител, прокуратура, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой кампании и срещи на местната общност		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 10 ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВЕН ДОСТЪП ДО ПРАВНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА И ДО СЪОТВЕТНОТО ОБЕЗЩЕТИЕ				
<i>10.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</i>	Водеща: МП Партнери: МВР, съдебна власт	Приет акт - обнародван ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г., в сила от 1 септември 2023 г.	МП – За целите на въвеждането на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, Министерството на правосъдието подготви законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК), с който се правят и пред-	

			<p>ложения за промени в Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадалите от престъпления.</p> <p>В съответствие с изискванията на Директивата законопроектът разширява списъка с процесуални права на пострадалите:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ добавя се правото да бъдат придружавани от лице по техен избор. Съдействието и моралната подкрепа, които това лице може да окаже, ще допринесат за по-доброто взаимодействие на пострадалия с органите на досъдебното производство по време на извършването на процесуално-следствените действия; ✓ предвижда се разпитът на деца-свидетели със специфични нужди от защита да се провежда в присъствието на педагог или психолог. Когато това е необходимо, разпитът се провежда и в присъствието на родителя, настойника или попечителя. В случаите на домашно насилие или на престъпление против половата неприкосновеност по искане на пострадалия разпитът може да се извърши от лице от същия пол; ✓ урежда се извършването без излишно забавяне на индивидуална оценка на пострадалия след първия контакт на компетентните органи с него. Тя следва да определи физическото и психическото състояние на пострадалия в резултат на претърпяното престъпление 	
--	--	--	--	--

			<p>и да установи наличието на специфични нужди от защита. В тази връзка се предлагат изменения в Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадалия от престъпления (ЗПФКПП);</p> <p>✓ осигурява се възможност членовете на семейството на пострадалия, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер, също да получат подпомагане по реда на ЗПФКПП. За по-голяма яснота се въвежда отделна дефиниция на „членове на семейството“ на пострадалия.</p> <p>Законопроектът е приет окончателно от Народното събрание на 26 май 2023 г. и обнародван в ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г. Измененията и допълненията ще влязат в сила на 1 септември 2023 г.</p>	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 11				
ИЗГРАЖДАНЕ НА БЕЗОПАСНА И БЛАГОПРИЯТНА УЧИЛИЩНА СРЕДА И ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА СРЕЩУ НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ				
<p><i>11.1. Целенасочени действия за подобряване на училищния климат/климата в образователната институция, създаване на приобщаваща и приемаща среда, изграждане на сплотена училищна/образователна общност и развиване на чувство на принадлежност на децата и учениците към тази общност. Разпространение и интегриране на вече доказали ефективността си програми, които се основават на цялостния училищен подход за сигурна училищна среда</i></p>	<p>Водеща: МОН Партньорски: НПО</p>	<p>Програма</p>	<p>МОН – Национална програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Модул 2 „Училище за сигурна училищна среда“. Класирането на училището е почти финализирано. Предстои да бъдат предложени за финансиране 34 училища. Програмата е на стойност 300 000 лв.</p> <p>УНИЦЕФ – В партньорство с МОН, УНИЦЕФ подкрепя разширяване на прилагането на програмата за превенция на насилието и тормоза в училище</p>	

			<p>“Стъпки заедно” след пилотната ѝ фаза, чрез развитие на капацитета на училищните екипи за прилагане на програмата на училищно ниво и развитие на капацитета на ментори, които да оказват методическа подкрепа на училищата. Проведено е първо от серия от три надграждащи двудневни обучения за нови 40 ментори към РЦПППО на МОН от 22 области на страната по прилагане на методиката на програмата. Проведен първи от шест обучителни уебинари за широк кръг училищни специалисти, заинтересовани да прилагат програмата. Участниците в първия уебинар за въвеждане в методиката и компонентите на програмата: 320 директори, учители от всички образователни етапи и педагогически съветници от цялата страна.</p>	
<p>11.2. Разработване и прилагане на промотивно-превантивни програми за психичното здраве на децата и младежите в училищна възраст, насочени към повишаване на осведомеността, насърчаване на (само-)грижата и търсенето на подкрепа, преодоляване на стигмата и осигуряване на достъп до психологическа подкрепа, включително чрез разработване, прилагане и интегриране на иновативни и дигитални платформи за психично здраве</p>	<p>Водеща: НЦОЗА Партни- раца: МОН</p>	<p>Програми</p>		
<p>11.3. Засилено взаимодействие между УКП, МКБППМН, педагогически съветници, училищни психолози и родителски настоятелства. Работа с родителите като стъпка за превенция срещу насилието между децата в училищните институции</p>	<p>Водещи: МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР</p>	<p>Провеждане на срещи и комисии</p>		

11.4. Разработване и прилагане на програма и мерки за социално-превантивна работа с родители във връзка с извършени от техните деца прояви на насилие в образователните институции	Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР Партни- раци: МТСП, АСП	Изготвяне на национална програма		
11.5. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за развиване на социално-емоционални умения, включително толерантност, у децата от ранна детска възраст при прилагане на компетентностния подход. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за образование по права на детето и гражданско образование от ранна детска възраст	Водеща: МОН Партни- раци: НПО	Интегриране на разработени програми в учебното съдържание	МОН – Предстои за учебната 2023/2024 г.	
11.6. Насърчаване на извънкласните дейности, развиващи социално-емоционални умения, вкл. толерантност у децата и младежите в училищна възраст	Водещи: МОН, общини	Дейности		
11.7. Среци на специалисти от МКБППМН с деца с цел информираност по отношение на поведението им в социума и нормативно определените им отговорности	Водещи: ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МОН, МВР	Среци в училищата		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 12				
ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦАТА В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ				
12.1. Извършване на мониторинг в лечебните заведения за болнична помощ на практиките за прием	Водеща: РЗИ- ИАМН	Осъществяване на мониторинг	ДАЗД – Извършен е мониторинг в 28 лечебни заведения (по едно във всяка административна област)	

<p>на деца без придружител и на прилагането на нехуманни методи на физическо ограничаване при провеждане на лечение на деца</p>	<p>Партни-раца: ДАЗД</p>		<p>УМБАЛ/МБАЛ/ СБАЛДБ, съвместно с 28-те РЗИ. Мониторингът е с цел да установи наличие или липса на утвърдени единни правила/указания относно приема в лечебни заведения за болнична помощ за лечение на деца без придружител и прилагането на мерки за физическо ограничаване на деца, постъпили за лечение без придружител, при неизбежна необходимост, в синхрон с международните стандарти и заложен в съответните медицински стандарти на Република България. За целта е оказано необходимото съдействие от страна на МЗ. В процес на изготвяне е обобщен доклад с резултатите, който да се сведе на вниманието на МЗ.</p>	
<p>12.2. Утвърждаване на единни правила/указания относно приема в лечебни заведения за болнична помощ за лечение на деца без придружител и прилагането на мерки за физическо ограничаване на деца, постъпили за лечение без придружител, при неизбежна необходимост, в синхрон с международните стандарти и заложен в съответните медицински стандарти в Република България, посочване на неприемливите начини за имобилизиране, времетраене и условия</p>	<p>Водеща: МЗ</p>	<p>Разработени правила</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 13 МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА ПОДКРЕПА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ ИЗВЪРШИТЕЛИ НА НАСИЛИЕ ИЛИ ЕКСПЛОАТАЦИЯ</p>				
<p>13.1. Организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие от образователни институции, лечебни заведения, доставчици на социални услуги, дирекции „Социално</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Брой проверки</p>	<p>ДАЗД – Извършена е планова проверка във всички пет регистрационно-приемателни центрове на територията на страната. Проверката е в съответствие със</p>	

<p><i>подпомагане“, центрове за подкрепа за личностно развитие, юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата на закрила на детето, териториални поделения на Държавната агенция за бежанците</i></p>			<p>Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) и вмененото правомощие за осъществяване от страна на ДАЗД на мониторинг и контрол, съгласно чл. 25а от ЗУБ, в териториалните поделения на ДАБ. Проверката има за цел две неща, първо: да се установи спазват ли се условията на прием за спазването на правата на малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи международна закрила и второ: гарантирано ли е правото на детето на закрила срещу насилие, жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Проследява се положението на децата, търсещи международна закрила, в т.ч. условия на живот, оказвана подкрепа, достъп до образователни и здравни услуги, ангажиране на свободното време на децата и др. Проследено е и изпълнението на дадени писмени препоръки към ДАБ от извършена планова проверка през 2022 г. За периода са извършени 38 броя проверки от които 15 сигнални, 15 планови и 8 последващи проверки. От извършените проверки по сигнал 8 касаят насилие над дете.</p>	
<p><i>13.2. Интервенции за приемна грижа с участието на дирекциите „Социално подпомагане“, общините и доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги. Провеждане на инициативи и кампании за набиране на кандидати за приемни семейства за прием на деца, преживели насилие</i></p>	<p>Водещи: Общини, доставчици на социални услуги, лицензирани</p>	<p>Брой приемни семейства</p>		

	по реда на ЗСУ, ДСП			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 14 ПРЕУСТРОЯВАНЕ НА ОПАСНИ СРЕДИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ НА ДЕЦАТА ЧРЕЗ АНГАЖИРАНЕ В СПОРТНИ, КУЛТУРНИ И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ				
<i>14.1. Осигуряване на подходяща и достъпна спортна инфраструктура на обществени места за отидих – в реконструирани и модернизирани спортни съоръжения, както и детски площадки за игра</i>	Водещи: Общини	Брой реконструирани или изградени спортни съоръжения и площадки за игра		
<i>14.2. Гарантиране на безплатен достъп на децата до спортни услуги и занимания – обхванати деца по програми за достъп до спортни съоръжения</i>	Водеща: ММС Партньори: Спортни клубове и спортни федерации	Брой реализирани проекти Брой включени деца Брой спортни занимания Брой спортни прояви	ММС – 1. Програма „Научи се да караш ски“ - брой обхванати деца 2 330; 2. Програма „Спорт за децата в свободното време“ - планирани занимания 34 083 с включени 6 025 деца; 3. Програма „Научи се да плуваш“ - предвидени 1 890 занимания с включени 777 деца; 4. Програма „Децата и спортният клуб“ – планирани 46 състезания с включени 8 892 деца; 5. Проект „Децата и бадминтона“ – изпълнени са планираните 2 520 занимания с 840 деца; 6. Проект „Атлетическа академия за деца“ – планирани занимания 240 с включени в тях 640 деца; 7. Проект „Тенисът спорт за всички“ – планирани 3 060 занимания с 816 деца; 8. Проект „Спорт за децата в риск“ – планирани са 1 476 занимания с включени 210 деца; 9. Проект „Спорт за учащи“ - организирани 47 прояви с 10 000 деца.	

14.3 Участие на деца в културни дейности, в културни институти, в извънкласни и извънучилищни форми	Водещи: Училища, МОН Партни- раци: Кул- турни инс- титутути, МК	Национални програми за развитие на образованието		
14.4. Създаване на общински програми за ангажиране на свободното време на децата и семействата	Водещи: Общини Партни- раци: МОН, МК, ММС, МЗ - РЗИ, МВР	Брой общински програми		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 15				
ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА ОТ ПОСЕГАТЕЛСТВО И РЕАКЦИЯ ПРИ ТРАНСГРАНИЧНО ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЦА				
15.1. Разработване на обучителни материали по правата на децата, бежанци и мигранти, за разясняване на системата за закрила в страната, преведени на съответните езици и адаптирани за деца	Водещи: ДАБ, ДАЗД Партни- раци: МВР, МОН, НСОРБ, АСП, МЗ - НЦОЗА	Изработени обучителни материали	УНИЦЕФ – В партньорство с ДАБ и АСП, УНИЦЕФ подкрепи изготвянето на информационен материал (видео) съобразен с културните и езикови специфи на непридружените деца бежанци с цел да бъдат информирани за системата за закрила на детето и услугите за деца. Видеоето е налично на арабски, дари/фарси, пашту и английски език и се използва в РПЦ на ДАБ от януари 2023 г.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 16				
ПОДКРЕПА И ЗАКРИЛА НА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА В КОНФЛИКТ СЪС ЗАКОНА				
16.1. Подкрепа на деца, преминали през ВУИ и СПИ, за ресоциализация и развиване на социални умения. Изготвяне на план за напускане на всяко дете, на което предстои прекратяване на настаняването	Водещи: МОН, ЦКБППМ	Ползване на услуги, продължаване на образователната подкрепа, застъпничество за		

	Н, АСП, МВР Партни- раци: Об- щини, ли- цензирани достав- чици на услуги	намиране на работа, превен- ция на девианти прояви		
<i>16.2. Създаване на модел на програми за работа с непълнолетните правонарушители и на програми за работа с родителите</i>	Водещи: ЦКБППМ Н, МОН, ДАЗД Партни- раци: АСП, НПО, МПГДИН	Разработени програми. Брой участници, спрямо ко- ито е приложена програмата	ДАЗД – Планирано е и е осъществено наблюдение в поправителните домове за ненавършили пълнолетие правонарушители. На 26.04.2023 г. в Поправителен дом за непълнолетни девойки към затвора – гр. Сливен и на 28.04.2023 г. в Поправителен дом за непълнолетни младежи към затвора – гр. Враца. Целта на посещенията е получаване на информация за предприеманите мерки и действия за защита на непълнолетните девойки и младежи от насилие, извършваната социална и корекционна работа с тях и подготовката за тяхната успешна ресоциализация, включително и взаимодействието с дирекциите „Социално подпомагане“ в страната, честотата и начините на осъществяване на контакти на децата с техните родители и близки. Посетени са също и детската ясла и отделението за бременни и майки с деца към затвора в гр. Сливен. Изготвен е обобщен доклад от извършения мониторинг на местата за настаняване на деца – правонарушители 2023 г., с конкретни предложения за нормативни промени и	

			такива за подобряване на междуинституционалното сътрудничество.	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛ II				
ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДХОДЯЩА НОРМАТИВНА УРЕДБА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО СРЕЩУ ВСИЧКИ ФОРМИ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I				
ПРЕГЛЕД И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРАВНАТА РАМКА				
<i>1.1. Промяна на инструкция 8121з-78/24 януари 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи</i>	Водеща: МВР	Приета инструкция	Изменението и допълнението в Инструкция № 8121з-78 е публикувано в ДВ бр.18/24.02.2023г.	Отчетено през предходното тримесечие
<i>1.2. Изготвяне и приемане на нова нормативна уредба в областта на правосъдието за детето по отношение на деца в конфликт със закона: 1.2.1. Сформиране на РГ; 1.2.2. Извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието; 1.2.3. Изготвяне на проект на закон за детското правосъдие</i>	Водеща: МП Партньорски: МТСП, МВР, МОН, ЦКБППМН, УНИЦЕФ, НМД и др.	Приет акт		
<i>1.3. Изготвяне и приемане на нови Методически указания за работа при случаи на домашно насилие, включително и с участието на деца, след промяна на Закона за защита от домашното насилие. Обучение на всички полицейски органи, работещи по такива случаи</i>	Водеща: МВР	Въведени нови Методически указания в МВР	МВР – В процес на изработване са методически указания от междуинституционална работна група под ръководството на МВР. От Института по психология на МВР са проведени през първото шестмесечие обучения на ИДПС, ИБППМН и началник отдела „Криминална полиция“ на тема “Провеждане на специализирано изслушване на деца в т. нар. „Синя	

			стая“. Обучени са служители от 10 ОД-МВР в страната. Обученията продължават през второто полугодие, като ще бъдат обучени ИДПС от всички ОДМВР – около 168 служители.	
<i>1.4. Разработване и апробиране на корекционна програма за лица, упражнили насилие върху деца, сред социалните услуги за подкрепа в общността</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: ДАЗД МТСП, АСП, УНИЦЕФ, НПО	Утвърдена програма		
<i>1.5. Въвеждане на нормативно основание за приемане, познаване и спазване на Етичния кодекс на работещите с деца, приет от Националния съвет за закрила на детето</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МТСП	Приет акт		
<i>1.6. Преглед на нормативната уредба с цел изпълнение на препоръките на Комитета на ООН за правата на детето</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МТСП, МВР, АСП	Анализ с предложения		
<i>1.7. Преглед на нормативната уредба и изготвяне на анализ с цел въвеждане на ограничения (забрана) за лица, осъдени за сексуално насилие над деца по раздел „Разврат“ от НК, да не се допускат до упражняване на професионални дейности, които включват пряк и редовен контакт с деца</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МП, МОН, МЗ, МТСП, об- щини	Анализ с предложения	ДАЗД – изготвени са конкретни предложения, на база на извършена планова проверка за превенция на изоставянето и идентифицирани проблеми в практиката, свързани с ранните съжителства. Във връзка с гореизложеното ДАЗД сезира Главния прокурор на Република България, с писмо с изх. №09-00-295-	

			98/01.06.2023 г., за предприемане на действия за налагане на ефективни наказания за лицата, договарящи и спомагачи ранното съжителство, което може да се разглежда като форма на насилие. С писмо с изх. №09-00-295-97/31.05.2023 г. ДАЗД се обърна и към тогавашния министър на правосъдието, с конкретни предложения за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, по-специално на състава на чл. 191, ал. 1 и ал. 2 от Наказателен кодекс.	
<i>1.8. Преглед на нормативната рамка и на действащите механизми за работа по случай и подкрепа на деца, чиито родители пребивават дългосрочно в чужбина, с оглед проучване на нуждите на децата, включително събиране на информация за чуждестранни практики</i>	Водещи: ДАЗД МП МВнР Партнера: УНИЦЕФ	Анализ с предложения		
<i>1.9. Регламентиране в длъжностните характеристики на всички работещи пряко с деца или имащи досег с деца на задължението за уведомяване по чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето</i>	Водещи: МОН, МК, ММС, лечебни заведения, МВР, общини, НПО – доставчици на услуги	Актуализирани длъжностни характеристики на институциите	ДАЗД – изпратени са писма до МЗ, МОН, МВР, МК, ММС, кметовете на общини за свеждане на вниманието на териториалните структури на съответните ведомства на задължението за уведомяване.	
<i>1.10. Нормативно регламентиране на възможността за получаване на данни от компетентната структура на МВР за IP адреса на публикувания материал с вредно за децата съдържание, което не е тежко престъпление, данни за пострадалите</i>	Водеща: МВР – ГДБОП, ДАЗД	Приети промени в Закона за електронните съобщения		

деца, в случаите, в които е извършено деянието чрез информационна технология (компютърно-информационна система), когато се отнася за ненавършили пълнолетие деца	Партни- раща: МТС			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 МОНИТОРИНГ ЧРЕЗ ТЕКУЩО СЪБИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ДАННИ				
<p>2.1. Разработване на подходящи индикатори (показатели) за събиране на достатъчни и надеждни данни за случаи на насилие от и между деца;</p> <p>2.1.1. Сформиране на работна група;</p> <p>2.1.2. Извършване на цялостен преглед на данните, които се събират в институциите;</p> <p>2.1.3. Разработване на индикатори, с ясна методика</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партни- ращи: Чле- новете на Постоян- ната ра- ботна група „Превен- ция на на- силието и злоупотре- бата с деца“ към НСЗД, УНИЦЕФ</p>	<p>Разработени и въведени в практиката унифицирани индикатори за събиране на данни</p>	<p>ДАЗД – Със Заповед №РД-06-7/20.07.2023 г. е сформирана междуведомствена работна група, с представители на ДАЗД, МТСП, МВнР, МОН, МВР, МП, ММС, МЗ, МК, АСП, НСИ, НОИ, ЦКБППМН, НКБТХ, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НМД, НСОРБ, НАРУ, Фондация „За нашите деца“, ИСП, Фондация „АСИСТ – Помагачи технологии“. Работната група следва в шестмесечен срок да извърши цялостен преглед на данните, които се събират в институциите, на база на който да разработи основни индикатори за измерване на насилието над деца, с единна методология за извършване на събиране на достоверни и сравними данни за насилие по предложените показатели.</p>	
<p>2.2. Създаване и поддържане на интегрирана база данни за случаи на деца, жертви и извършители на насилие:</p> <p>2.2.1. Въвеждане в експлоатация на НИС към ДАЗД и регистриране на децата, жертви на насилие и децата в риск;</p> <p>2.2.2. Изменение и допълнение на действащата нормативна уредба с цел регламентиране на изискването за събирането на данни на национално, регио-</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партни- ращи: Всички ор- гани за закрила на детето</p>	<p>Изградена система, приета промяна в нормативния акт</p>	<p>ДАЗД – работи проект по операция „Надграждане на капацитета на системите за закрила на детето“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“, на която Държавната агенция за закрила на детето е конкретен бенефициент. Една от дейностите е „Създаване и поддържане на Национална информационна система (НИС) на ДАЗД. Разработване и устойчиво поддържане на платформа</p>	

<p>нално и местно ниво и достъпа до различните информационни системи на органите за закрила на детето</p>			<p>за наблюдение и мониторинг на изпълнението на Координационните механизми“.</p> <p>През отчетния период са подготвени становища, коментари и предложения по разписаните нови текстове в чл. 65, чл. 66 и чл. 67 от ППЗЗДет, които регламентират функционирането на Националната информационна система (НИС), съгласно чл. 17а, ал. 1, т. 9 от Закона за закрила на детето. В резултат на положените усилия, на 31 май 2023 г., с Постановление №84 Министерският съвет на Република България прие направените предложения за изменения и допълнения на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Постановлението влезе в сила от 01 юни 2023 г.</p>	
<p>2.3. Въвеждане на изисквания за извършване на ежегоден анализ на база на осъществен мониторинг и оценка на напредъка или слабостите в дейностите за предотвратяване на насилието над деца и решаване на проблемите, преди да са довели до закъснения</p>	<p>Водеща: Междудомствена работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД</p>	<p>Ежегоден отчет</p>		
<p>СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ III ЕФЕКТИВНА РЕАКЦИЯ И РАЗСЛЕДВАНЕ НА СЛУЧАИТЕ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ</p>				
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА РЕАКЦИЯ ЗА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ</p>				

<p>1.1. Разширяване на достъпа до Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111 като действащ механизъм за сигнализиране чрез разработване на мобилно приложение с опция за подаване на сигнал</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Разработено мобилно приложение</p>	<p>ДАЗД – работи проект по операция „Надграждане на капацитета на системите за закрила на детето“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“, на която Държавната агенция за закрила на детето е конкретен бенефициент. Една от дейностите е свързана с разработване и интегриране към съществуващите системи с опция за подаване на сигнал при нарушени права – мобилно приложение Cyberkidz Patrol. Чрез използването на най-съвременните информационни технологии ще се осигури нов канал за докладване на всякакви видове насилие и рискове, включително и в киберпространството, свързани с децата. Целта е развиване на нови и модернизиране на досегашните способности за подаване на сигнали за жертви на насилие, жертви на трафик и др. вид експлоатация.</p>	
<p>1.2. Информация за НТЛД 116 111, както и за системата за закрила на детето, да бъде разпространена чрез различни канали на комуникация – печатни издания, интернет среда, медийна среда, радио и телевизионни предавания с участие на експерти от ДАЗД, чрез обектите на проверка, чрез транспортни средства – градски транспорт, метро, БДЖ и др. - При участие на експерти в събития с професионалисти – кръгли маси, семинари, обучения.</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Дейности за разпространение</p>	<p>ДАЗД – Създадени са информационни материали - 3400 броя флаери, съдържащи информация за хармонизиран европейски номер 116111 на български, английски и украински езици. Материалите са разпространени сред деца и семейства от Украйна в 5 центрове и градове, където са настанени украински семейства – Рибарица, Русе, Бургас, Приморско и Варна.</p>	

			В хода на извършваните от ДАЗД проверки са предоставяни нагледни материали за НТЛД 116 111, провеждани са беседи с децата за функциите на линията, разговори с персонала на проверяваните обекти.	
<p>1.3. Популяризиране на НТЛД 116 111 през целеви групи чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - провеждане на кампании в училища сред различни възрастови групи, от експерти от ДАЗД; - Социалните мрежи, които се ползват от децата – Tik Tok, Instagram, WhatsApp, Snapchat, Телеграм, Фейсбук, Вайбър; - През проекти и програми, в които участва ДАЗД; - Чрез Съвета на децата със създаване на флашмоб за НТЛД; - Създаване на кратки видеа/клипове според целевите групи – малки и по-големи деца, уязвими деца със Съвета на децата 	<p>Водещи: ДАЗД Партни- раци: МОН и РУО</p>	<p>Разпознаваемост на НТЛД сред децата; Споделения и харесания в социалните мрежи</p> <p>Създаден 1 бр. флашмоб</p> <p>Създадени клипове</p>	<p>ДАЗД – Електронната страница на НТЛД 116 111 е преведена частично съгласно сключеното Споразумение между ДАЗД и Глобалната мрежа за телефонни линии за деца и е достъпна на български, английски и украински. Съгласно същото споразумение са извършени 5 посещения – Рибарица, Русе, Варна, Бургас, Приморско. ДАЗД проведе срещи с над 160 деца, родители и представи дейността на НТЛД 116 111.</p>	
<p>1.4. Развиване на иновативен модел на интегрирано предоставяне на подкрепа и специализирани услуги за закрила, рехабилитация и реинтеграция на деца, жертви на насилие (включително домашно насилие) и подкрепа на техните родители</p>	<p>Водещи: УНИЦЕФ, ИСДП, Фондация Асоциация Анимус, общини София, Шумен и Монтана Партни- раци: МТСП/ АСП, ДАЗД,</p>	<p>Използване на резултатите от апробирания и оценен модел и прилаганите услуги за разработване на Националната карта на социалните услуги</p>	<p>УНИЦЕФ – Създаден Ресурсен център към фондация „Асоциация Анимус“ с цел подкрепа на документирането на модела, неговото популяризиране и прилагане в национален мащаб. Към 31.06.23 г., Ресурсният център е организирал и провел обучителни и информационни дейности, с които е достигнал до 249 специалисти, работещи с деца и семейства (195 жени и 54 мъже). За периода 01.01.23 – 31.06.23 г. Детските центрове за застъпничество и подкрепа „Зона ЗаКрила“ в София, Шумен и Монтана са подкрепили със специализирани услуги 166 деца (83 момичета и</p>	

	МВР, МОН, НСОРБ, МЗ		83 момчета) и 191 родители (144 жени и 47 мъже). АСП – Към 30.06.2023 г. са разкрити и функционира социални услуги в подкрепа на деца, жертви на насилие: 20 (двадесет) Кризисни центъра за деца, жертва на насилие, с капацитет 212 потребители.	
1.5. Промяна на дизайна, обновяване на съдържанието и оптимизация на сайта <i>detskasisurnost.bg</i>	Водещи: МВР, УНИЦЕФ	Актуализиран сайт <i>detskasisurnost.bg</i>		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВАТА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, ПРАВОНАРУШИТЕЛИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СПРАВЕДЛИВО, ЗАКОНОСЪОБРАЗНО И ЩАДЯЩО ОТНОШЕНИЕ В РАМКИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ, ГРАЖДАНСКИ И НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА				
2.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обединен с този по Стратегическа цел I, оперативна цел 10.1)	Водеща: МП Партнери: МВР, съдебна власт	Приет акт - обнародван ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г., в сила от 1 септември 2023 г.	МП – За целите на въвеждането на Директива (ЕС) 2016/800 относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство, Министерството на правосъдието подготви законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК). В съответствие с изискванията на Директивата проектът на ЗИД на НПК предоставя на непълнолетния обвиняем редица допълнителни права, наред с предвидените в чл. 55 НПК, и предвижда специални мерки, които да гарантират, че тази категория обвиняеми участват по-ефективно в наказателното	

			<p>производство и се ползват в пълна степен от правото си на справедлив съдебен процес:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ право родител, попечител или лице, което по закон полага грижи за него, да получи пълна информация за правата му в наказателния процес; ✓ на непълнолетния обвиняем да се предоставят редица допълнителни права наред с предвидените в чл. 55 от НПК: ✓ право да бъде придружаван в съдебните заседания, в които участва, а когато това е в неговия най-добър интерес и няма да възпрепятства наказателното производство, и в действия по разследването на досъдебното производство; ✓ право на медицински преглед при задържане; ✓ право на прилагане на задържането като изключителна мярка; ✓ право на индивидуална оценка за установяване на неговите индивидуални особености; ✓ право да получи защита на правото на личен и семеен живот и др. ✓ изрично да се посочи, че делата, по които обвиняемият е непълнолетен, ще се разследват, разглеждат и решават с предимство пред останалите дела; ✓ по дела срещу непълнолетни съдиите и съдебните заседатели да 	
--	--	--	---	--

			<p>притежават специализирани познания в сферата на правата на детето и др.</p> <p>През 2020 г. с цел постигане на законодателна икономия, бяха обединени двата изготвени през 2019 г. проекта на ЗИД на НПК – законопроектът, с който изцяло се изпълняват ангажиментите, произтичащи от Директива (ЕС) 2016/800 относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство и законопроектът във връзка с пра-вилното транспониране на Директива 2012/29/ЕС за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета.</p> <p>С посочения ЗИД на НПК се удовлетворяват и изискванията на Директива 2013/48/ЕС относно правото на достъп до адвокат в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест и относно правото на уведомяване на трето лице при задържане и на осъществяване на връзка с трети лица и консулски органи през периода на задържане. Със законопроекта се изменя чл. 386, ал. 4 НПК. Допълнената разпоредба предвижда в случаите на задържане непълнолетните лица да се настаняват в подходящи помещения</p>	
--	--	--	---	--

			<p>отделно от пълнолетните, като незабавно да се съобщава за това на техните родители, попечители или на лицата, които по закон полагат грижи за тях, както и на директора на учебното заведение, когато задържаният е ученик. Уредена е и възможността за задържането да се уведомява друго пълнолетно лице, посочено от не-пълнолетния обвиняем и одобрено от наблюдаващия прокурор при наличието на следните обстоятелства:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ присъствието на родителя, попечителя или лицето, което по закон полага грижи за непълнолетния, е в противоречие с неговия най-добър интерес или може да затрудни наказателното производство; ✓ родителят, попечителят или лицето, което по закон полага грижи за не-пълнолетния, не е намерен или неговата самоличност е неизвестна. <p>Законопроектът е приет окончателно от Народното събрание на 26 май 2023 г. и обнародван в ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г. Измененията и допълненията ще влязат в сила на 1 септември 2023 г.</p>	
<p>2.2. Утвърждаване на методика за ползване и работа в специално обособени помещения („сини стаи“) за щадящо изслушване на деца и извършване на картографиране на сините стаи за изслушване и идентифициране на необходимостта от разкриване на „сини стаи“</p>	<p>Водещи: ДАЗД, МВР, АСП, НСОРБ, ВСС, прокуратура</p>	<p>Разработена методика и анализ на информацията за разположението на „сините стаи“</p>	<p>ДАЗД – Със Заповед №РД-06-5 от 18.07.2023 г. на председателя на ДАЗД е създадена междуинституционална работна група с представители на ВСС, ВКП, ДАЗД, МВР, АСП, НСОРБ, НПО - ИСДП, предстои включване на съдия от Окръжен съд, районен прокурор,</p>	

	Партни- раци: НПО		представители на Института по психология на МВР, Академията на МВР. Работната група следва да разработи методика за ползване и работа в специално обособени помещения „сини стаи“ за изслушване на деца и провеждане на разпити от обучени специалисти в щадяща атмосфера, в присъствието на всички предвидени участници; за извърши картографиране на „сините стаи“ и да идентифицира необходимостта от разкриване на „сини стаи“ на база на събраната и анализирана информация за тяхното териториално разположение и използване. Към датата на отчета е проведено едно заседание на работната група. Разработен е драфт на методиката, по която се работи.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3 ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО И СОЦИАЛНАТА РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА НАСИЛИЕ				
<i>3.1. Проследяване на положението на децата, жертви на насилие и експлоатация, по Координационния механизъм за реферирание и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца – жертва на трафик, завръщащи се от чужбина</i>	Водещи: ДАЗД, АСП	Анализ	ДАЗД – Прилагането на координационния механизъм доведе до първоначално рязко увеличение на реферираните случаи. През изминалия период е работено по 8 случаи на 9 деца жертви или в риск от трафик, като от тях са 6 момичета и 2 момчета. В процеса на работа децата са пребивавали в следните държави: Португалия – 1 дете на 14 г. – сексуална злоупотреба и ранен брак, Германия – 1 на 12 г. и 1 на 16 г. ранен брак и използване за домашна помощница, 1 дете на 16 г. жертва на сексуално насилие, Австрия –	

			<p>1 дете жертва на пренебрегване и negliжиране на 3 месеца, Франция – 1 дете на 3 г. - жертва на трафик с цел продажба, Кипър – 1 дете на 14 г. жертва на трафик с цел сексуална злоупотреба, Нидерландия – 1 дете на 12 г. жертва на трафик с цел сексуално насилие, Великобритания – 1 непълнолетна майка жертва на трафик, родила дете, което към настоящия момент е на 1 г.</p> <p>При извършената работа по случаите 7 от децата са върнати в Република България.</p> <p>АСП – В АСП се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД/ДСП за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.</p> <p>През второ тримесечие на 2023 г. – няма наблюдавани от ОЗД/ДСП деца, жертви на трафик.</p>	
<p>3.2. Мониторинг и контрол чрез организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие в услугите за осигуряване на</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Брой проверки</p>	<p>ДАЗД – извършена е една проверка в Кризисен център за деца и жени, пострадали от насилие и е организирана една кризисна интервенция за оказване</p>	

<i>подслон – кризисни центрове, работа за възстановяване и рехабилитация на жертвите на насилие и развитие на съпътстващи услуги в общността за подкрепа на деца, жертви на насилие и успешната им реинтеграция</i>			на подкрепа от психолог от външния екип за кризисна подкрепа, по повод пострадало дете в Кризисен център за непридружени деца.	
<i>3.3. Създаване на общинско ниво на работна карта с ангажираните институции с услуги за първична, вторична и третична превенция, както и други дейности за работа по случаи на насилие</i>	Водещи: Общини Партнери: АКСУ, АСП, МКБППМ Н	Брой работни карти		
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ IV				
ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА И НА ИНФОРМИРАНОСТТА НА ДЕЦАТА И ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА, ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I				
ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА ЗА РАЗПОЗНАВАНЕ НА ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И РЕАКЦИЯ ПРИ СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ (В ОБРАЗОВАТЕЛНА, СОЦИАЛНА, ЗДРАВНА, ОРГАНИ НА РЕДА, СЪДЕБНА СИСТЕМА И ДРУГИ)				
<i>1.1. Въвеждане на стандартизиран модел за сертификация за образованието и продължаващо обучение за регулиране и признаване на обучението на специалистите от услугите по темата за насилието над и от деца</i>	Водеща: НАПОО Партнери: ДАЗД, МОН, общини, НПО	Брой сертифицирани програми и обучители		
<i>1.2. Предоставяне на студентите от педагогическите специалности на базови знания относно насилието спрямо деца и между деца – развиване на умения за разпознаване на симптомите на насилие и за оказване на първоначална подкрепа</i>	Водеща: МОН Партнери: Ръководства на висши	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		

	училища с педагогически специалности			
<i>1.3. Предоставяне на базови знания за спецификата на обучение на децата със СОП и развитие на умения за прилагане на различни подходи за интегриране на децата</i>	Водеща: МОН Партньорски: Ръководства на висши училища с педагогически специалности	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		
<i>1.4. Предоставяне на базови знания за различни подходи за сформирани на екип и развиване на умения за сформирани на такъв в класовете, с оглед задълженията на класните ръководители</i>	Водеща: МОН Партньорски: Ръководства на висши училища с педагогически специалности	Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях		
<i>1.5. Създаване на насоки за обучение по превенция на насилието и провеждане на въвеждащи и продължаващи обучения на различните професионалисти, работещи с деца, относно правата на децата, относимото законодателство и за разпознаване на видовете насилие – идентифициране и реакция при случаи на насилие</i>	Водещи: МОН, АСП, МВР, НИП Партньорски: ДАЗД, МЗ-съсловни организа-	Утвърдена методика и въведени системи	УНИЦЕФ – В изпълнение на проект „Многостранен подход за изграждане на капацитет за професионалисти, занимаващи се с насилието над деца и жени“, финансиран от УНИЦЕФ и изпълняван от Фондация Асоциация Анимус, за периода 01.01.23 – 31.06.23 г. са обхванати 261 специалисти от различни сфери по теми, свързани с раз-	

	<p>ции, университети, УНИЦЕФ, НПО</p>		<p>познаване, интервенция и сътрудничество по случаи на насилие основано на пола и домашно насилие.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извършена е и подготвителна дейност за интегриране на темите насилие основано на пола и домашно насилие в общо 12 дисциплини в различни бакалавърски, магистърски и докторантски програми. Разработени са планове за съдържанието, което ще бъде интегрирано в тези дисциплини от страна на преподавателите. Те са от Философски факултет (ФФ) и от Факултета за науки за образованието и изкуствата (ФНОИ) на СУ. • УНИЦЕФ сътрудничи на Национален институт на правосъдието в процеса на разработване и създаване на самообучителен курс за специализирано обучение на магистратите, работещи по наказателни дела, фокусиран върху правата на ненавършилите пълнолетие лица, участващи в наказателното производство във връзка с измененията в НПК, обн. в ДВ, бр. 48/2023 г., в изпълнение на дейност 4 „Укрепване и надграждане на форум по права на човека” по проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност”, финансиран по програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г. 	
--	---------------------------------------	--	---	--

<p>1.6. Обучение на служителите от отделите „Закрила на детето“ по прилагане на Методиката за управление на случай за закрила на дете в риск от отдел „Закрила на детето“, Методическото указание за работа по случаи на деца в риск от родителско отчуждение, Механизма за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въвлечени в родителски конфликти, провеждане на супервизии при тежки случаи</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раца: АСП</p>	<p>Проведени обучения и супервизии</p>	<p>АСП – За второто тримесечие на 2023 г. по проект: „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрила на детето, социалните услуги и социално подпомагане“ е проведено едно обучение на служители от ОЗД/ДСП. Общо обучените служители са 42.</p>	
<p>1.7. Повишаване професионалните знания на полицейските служители, работещи с непридружени деца-мигранти, чрез провеждане на съвместни обучения на тема „Идентификация, насочване и работа с непридружени деца чужденци“</p>	<p>Водеща: ВКБООН Партни- раца: МВР</p>	<p>Брой обучени служители</p>		
<p>1.8. Обучения на специалисти, работещи с деца за придобиване на умения за безопасно ползване на интернет и информационните технологии</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, МВР- ГДБОП, УНИЦЕФ, общини, НПО</p>	<p>Повишен брой на обучени специалисти</p>		
<p>1.9. Повишаване на знанията на педагогическите специалисти чрез организиране и провеждане на обучения във връзка с онлайн рисковете за децата в мрежата, как да ги предпазват и докладват в случай на злоупотреба и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност</p>	<p>Водещи: МОН, ГДБОП Партни- раци: НЦБИ, Ко- алиция за медийна грамот- ност, НПО</p>	<p>10 проведени обучения, обхванати 250 учители на година/1000 обхванати учители за 4 години</p>	<p>НЦБИ – Проведени 3 обучения на учители за превенция на училищния и онлайн тормоза. Обхванати 96 учители. 8 проведени обучения на учители за развиване на училищна общност и на социално-емоционални умения.</p>	

<p>1.10. Обучения на педагогическите специалисти в училищата по изкуствата и културата, популяризиране на налични ресурси и програми и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност</p>	<p>Водеща: МК Партни-раци: Коалиция за медийна грамотност</p>	<p>Обучени преподаватели, създадени нови ресурси</p>		
<p>1.11. Организиране на обучения на специалисти, работещи с деца (учители, психолози и др.) по проблеми свързани с употребата и злоупотребата с психоактивни вещества и прилагане на ефективни методи за превенция</p>	<p>Водеща: МОН, общини Партни-раци: МЗ, МВР, НЦОЗА, НПО</p>	<p>Брой проведени обучения</p>		
<p>1.12. Надграждащи обучения на персонала на лечебните заведения за болнична помощ, работещ с деца, за най-добрите подходи и добри практики за грижа за деца</p>	<p>Водеща: НЦОЗА Партни-раци: Медицински университети, БАПЗГ</p>	<p>Брой обучени лекари и специалисти по здравни грижи</p>		
<p>1.13. Организиране на продължаващи обучения, кръгли маси, конференции и обмен на практики между специалистите – в образователната сфера, в социалната сфера, представители в сферата на социалното включване, здравеопазването, равните възможности и недискриминацията и условията на труд</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни-раци: МТСП, МОН, МВР-ГДБОП, МЗ, МК, ММС, АСП, ГИТ,</p>	<p>Брой обучения Брой обучени специалисти</p>	<p>ДАЗД – в партньорство с РУО – София-град организира и проведе в периода 26.-27.04.2023 г. работен семинар на образователни институции на тема „Родителските и педагогическите отговорности за работа с деца – партньорство на всички заинтересовани страни“, проведен в гр. Банско. Броят на обучените педагогически специалисти е над 140 ръководители на образователни институ-</p>	

	общини, НПО		ции, психолози, педагогически съветници. От страна на експертите от ДАЗД са представени мерките и дейностите по Плана за действие за изпълнение на Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца, представена е координацията между институциите и работата при случаи на родителски конфликти, популяризирана е НТЛД 116111, представено е детското участие при вземането на решения, които касаят децата и други теми от интерес за педагогическите специалисти.	
<i>1.14. Осигуряване на междусекторна интегрирана подкрепа от външни специалисти на детските градини, училищата, центровете за работа с деца с външни специалисти – психолози, социални педагози, клинични психиатри, психиатрични сестри и др.</i>	Водещи: МОН, висши училища, общини Партни- раци: НПО	Брой осигурени външни специалисти в подкрепа на работещите с деца		
<i>1.15. Анализ на съществуващите програми, свързани с правата на децата, предоставени от Академията към Министерство на вътрешните работи и центровете за професионална квалификация и разработване на допълнителни модули, обучителни материали и ресурси на база на препоръките от анализа</i>	Водеща: УНИЦЕФ Партни- раца: МВР/АМВ Р	Разработени модули, обучителни материали и ресурси, свързани с правата на децата	УНИЦЕФ – Създаден курс за допълнително обучение – актуализация на професионалната квалификация за държавни служители, заемащи изпълнителски длъжности в системата на МВР включително полицейски инспектори и разследващи полицаи. Учебното съдържание включва международни и национални стандарти за спазване правата на децата; детско развитие и общуване/ комуникация с деца; права на малолетни и непълнолетни правонарушители и деца, жертви или свидетели на насилие, или в	

			риск от насилие, и права на непридружени български деца в чужбина, завърнали се в страната и непридружени или разделени от семействата си деца – чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително деца, търсещи и/или получили международна или временна закрила. Планират се 3 или 4 обучения годишно, всяко с по 20 участника.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2				
УТВЪРЖДАВАНЕ НА ДЕТСКОТО УЧАСТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА ДЕЦАТА ОТНОСНО ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ И НАЧИНИТЕ ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ НЕГО				
<i>2.1. Организиране на форум с представители на висшите учебни заведения по темата за детското участие и неговото утвърждаване и развитие в образователните институции чрез подкрепата на педагогическите специалисти</i>	Водеща: МОН Партнери: ДАЗД, висши училища	Брой участници във форума Брой предложения		
<i>2.2. Реализиране на двете Национални програми на МВР „Детско полицейско управление“ (ДПУ) и „Работа на полицията в училищата“ за ранна превенция на подрастващите</i>	Водеща: МВР Партнери: МОН, БЧК, БПЦ, БТС, ДПБЗН и др.	Брой обучени деца в ДПУ	МВР – I. По Националната програма „Детско полицейско управление“ (ДПУ) за първото шестмесечие са изнесени 540 лекции и беседи с децата от ДПУ; Проведени са следните инициативи: - Посещение на 120 деца от ДПУ при ОДМВР Пазарджик в ГДНП и запознаване с работата на служителите от отдел „Пътна полиция“, представяне на снаряжението използвано от служителите на МВР и провеждане на демонстрация по задържане на правонарушител, както и запознаване с обстановката и обучението на служебните кучета и коне;	

			<ul style="list-style-type: none"> - Проведени 28 областни конкурса за детска рисунка на тема: „Аз и детското полицейско управление“; - Проведен петдневен обучителен лагер с 6 деца бежанци (Иран, Куба и Украйна) и 6 деца от ДПУ- гр. Пазарджик в база за отдых на МВР в гр. Созопол (08.06-12.06.2023 г.); II. По Националната програма „Работа на полицията в училищата“за първото шестмесечие на 2023 г. : <ul style="list-style-type: none"> - изнесени са 2750 лекции и беседи пред ученици от 3 до 12 клас в държавни и общински училища; - проведени са 3473 срещи в училища, детски градини и други учебни заведения по темите от програмата; - проведени са 50 заключителни мероприятия „Ваканция здравей! Да играем безопасно!“ на територията на цялата страна. Мероприятията са проведени в периода от 15 май до 10 юни 2023 г. на общинско и областно ниво. Инициативите се популяризират сред обществеността, чрез средствата за масово осведомяване, като същите са отразени от представители на местните медии. 	
<p><i>2.3. Провеждане на дискусии и заседания на Съвета на децата към НСЗД; срещи с ученически парламенти и съвети по актуални теми за насилието, превенцията, злоупотребата, взаимоотношенията с връстници, взаимоотношенията в семействата, развитие на емоционалната интелигентност. Изследване на тяхното мнение и набиране на предложения за подкрепа за тяхното благополучие</i></p>	<p>Водещи: ДАЗД, общини Партнера: МОН</p>	<p>Брой проведени дискусии, заседания и изведени предложения</p>		

<p>2.4. Изследване на мнението на детето, в т.ч. на децата, настанени извън родното семейство при извършвания контрол от страна на ДАЗД</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: АСП/ДСП, НСОРБ</p>	<p>Анализ на резултатите от извършена планова проверка</p>	<p>ДАЗД – Изготвен е Анализ на резултатите от извършена тематична планова проверка „Работа на центрове за специална образователна подкрепа по отношение на осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, подкрепа на деца с проблемно поведение и превенция на насилието“ 2023 г. Проведени са беседи с учениците като е изследвано тяхното мнение, в т.ч. и децата, които са настанени извън родното им семейство.</p>	
<p>2.5. Изследване мнението на децата и младежите за нуждите от ресурси за подобряване на тяхната информираност за безопасността и сигурната среда на живот. Продължаване на модела връстници обучават връстници с изграждане на проактивно поведение у децата и нетърпимост към всички форми на насилие</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, НСОРБ, НПО</p>	<p>Брой материали. Брой обучения от връстници</p>		
<p>2.6. Включване на децата в междуинституционалното сътрудничество чрез Съвета на децата, ученически парламенти, съвети и др.</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: НСОРБ, МОН</p>	<p>Брой участия в заседания на общинските съвети</p>	<p>ДАЗД – В периода от 05.04.2023 г. до 07.04.2023 г., включително в гр. София се проведе първото за годината заседание на Съвета на децата. От 20.06.2023 г. до 23.06.2023 г. се проведе второто за годината заседание на Съвета на децата в гр. Приморско.</p> <p>Членове на Съвета на децата участваха в откриването на международната конференция – заключително събитие на фаза III от подготовително действие на Европейската комисия за Европейската гаранция за детето.</p>	

			<p>Членовете на Съвета на децата направиха предложения, свързани с Наредбата за специализирана закрила на деца на обществени места.</p> <p>По случай Международния ден на ромите на 07.04.2023 г. членове на Съвета на децата участваха, като водещи театрален моноспектакъл в Националния дворец на децата в гр. София. Събитието е организирано от Министерство на труда и социалната политика.</p> <p>По случай 20-годишнината от създаването на Съвета на децата и Международния ден на детето на първи юни 22-ма членове от Съвета посетиха и се запознаха с институцията на Президента.</p> <p>По инициатива на член на Съвета на децата, ученици от СУ „Свети Климент Охридски“ в гр. Пещера гостуваха на Държавната агенция за закрила на детето.</p>	
<p>2.7. Организиране и провеждане на конкурси по места на тема: „Не на насилието“</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньори: Общини, НПО, директори на образователни институции и др.</p>	<p>Брой деца, участвали в конкурса. Публичност - мероприятия</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3</p>				

ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ И РАБОТА С ТЯХ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕЦАТА ДА ЗАЩИТАВАТ САМИТЕ СЕБЕ СИ И ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОЛОЖИТЕЛНИ, НЕНАСИЛСТВЕНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ УСТАНОВЕНИ СЛУЧАИ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ

<p>3.1. Разработване на подкрепящи учебни материали – брошури, ръководства, книги, видеа и др. за родителите с цел изграждане на по-благоприятни нагласи към ненасилствените дисциплиниращи подходи от страна на родителите</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: АСП, МП, НЦОЗА, НПО, Сдруже- ние на психоло- зите, Академич- ната общ- ност</p>	<p>Разработени и въведени в практиката учебни и подкрепящи материали</p>		
<p>3.2. Подобряване на информираността на обществото и в частност на родителите, по въпросите на насилието над деца чрез разработване и прилагане в практиката на Наръчник за родителите, насочен към уязвими семейства, например с майки в юношеска възраст, с родители от уязвими групи и др.</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: Българска педиат- рична асо- циация, Сдруже- ние на психоло- зите, Академич- ната общ- ност</p>	<p>Създаден и утвърден Наръчник</p>	<p>ДАЗД – през периода се работи по разработването на проект на Наръчник за родители. Предстои неговото обсъждане и допълване и от страна на партниращите институции.</p>	
<p>3.3. Разработване на програми за семейно образование (обучение на родители на деца на възраст 0 – 7 години за правата на децата и за позитивни методи</p>	<p>Водещи: МОН, ДАЗД</p>	<p>Въведени в практиката програми</p>		

на възпитание) и провеждане на тренинги в детските ясли и детските градини	Партнери: НЦОЗА, общини, НПО			
3.4. Разработване на програми и изграждане на системни механизми и планове за работа с родители на деца в училищна възраст за повишаване на познанията им за насилието, форми на проявления, индикатори за разпознаване на жертвите на насилие и извършители на насилие, последиците за децата, които да се прилагат в образователните институции	Водещи: МОН, ДАЗД Партнери: Общини, НПО	Въведени в практиката програми		
3.5. Организиране на превантивни кампании за превенция за повишаване безопасността на движението на децата и техните родители и приятели по пътищата на страната	Водеща: МВР – Пътна полиция	Брой проведени кампании		
3.6. Публикуване на интернет страницата на пътна полиция на информация за пострадали при пътнотранспортни произшествия деца на основание Наредба № 8121з-194 от 21 февруари 2019 г. за определяне на реда за взаимодействие по обмен на информация, анализиране на пътнотранспортните произшествия с участие на деца и набелязване на мерки за тяхното ограничаване и намаляване на последствията	Водеща: МВР – Пътна полиция	Брой публикации	МВР – През първото шестмесечие на 2023 г. са проведени 15 превантивни национални кампании за безопасност на движението по пътищата.	
3.7. Повишаване на капацитета на родителите да развиват медийна грамотност у децата си в семейна среда чрез създаване на подходящи ресурси и провеждане на обучения/тематични родителски срещи, разработване на материали	Водеща: ДАЗД Партнери: МВР- ГДБОП, МОН, НПО, НЦБИ	Брой обучени родители и брой проведени обучения, брой разработени материали	МВР – Направени са 6 публикации на интернет страницата на пътна полиция на данни за травматизма с деца – за всеки от изминалите месеци на 2023 г. НЦБИ – 2 проведени обучения, 40 родители. (заявени и планирани са 4 обучения на родители в следващите 3 месеца).	

			5 разработени онлайн урока, в партньорство с издателство КЛЕТ (на платформата им IZZI) и Йетел, които ще бъдат достъпни и за родители да развиват умения у децата в семейна среда.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4				
ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ ВРЕДНО МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ				
<i>4.1. Работа с медиите с цел етично отразяване на теми и защита на децата от вредно медийно съдържание, закрила на самоличността на детето и избягване на повторна виктимизация и стигматизация на децата, жертви на насилие и извършители на такова</i>	Водеща: ДАЗД Партньорски: СЕМ, АБРО, БНР, БНТ, доставчици на медийни услуги, печатни медии, НСС, коалиция за медийна грамотност	Брой срещи и брой обучени професионалисти		
<i>4.2. Разработване на материали за предпазване на децата от информация и материали в средствата за масова информация, неизползване на заклеяващ език и неразпространение на репортажи за събития в семейната или друга среда, които засягат децата и ги превръщат в жертви</i>	Водеща: ДАЗД Партньорски: Доставчици на медийни услуги, Национален съвет	Брой материали		

	за саморегулация			
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ V				
ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1				
УКРЕПВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МЕХАНИЗМИ ЗА КООРДИНАЦИЯ				
<i>1.1. Превенция на риска от посегателство и реакция при трансгранично движение на деца – непридружавани или с техните семейства (поради конфликти, епидемии, бедност и др.), чрез прилагане на Координационен механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца-чужденци, намиращи се на територията на Р. България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила</i>	Водеща: ДАЗД Партньори: ДАБ, МВР, МЗ, МОН, МВнР, МТСП, АСП, общини	Изградена база данни Създадена ПЕРГ към НСЗД	ДАЗД – През м. юли 2023 г е изпратено писмо до всички участници в групата на Координационния механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила, с искане за отчитане на изпълненото през 2022 г. по отношение на Механизма. Към момента получената информация се обобщава и предстои да се изготви доклад, който ще бъде представен на всички участници в присъствено заседание.	
<i>1.2. Разработване на единни правила (протокол) за действие, на база на мониторинга и изследване на трудностите и идентифициране на добрите практики при прилагане на Координационния механизъм при насилие с цел подобряване на взаимодействието между отговорните институции и реализиране на дейности, гарантиращи правото на защита от всички форми на насилие на децата</i>	Водеща: ДАЗД Партньори: МОН, МВнР, МЗ, МВР, АСП, НСОРБ, НПО	Правила на работа		

<p>1.3. Мониторинг по прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование:</p> <p>1.3.1. Оценка на данните и включване на други отговорни институции на местно ниво в изпълнението му;</p> <p>1.3.2. Разработване на инструментариум за оценка на състоянието на дете, в ситуация на насилие или тормоз</p>	<p>Водеща: МОН Партни- ращи: МВР, АСП, об- щини, ДАЗД, ЦКБППМ Н</p>	<p>Брой срещи и комисии</p>		
<p>1.4. Извършване на мониторинг относно прилагане в практиката на Методиката за управление на случай за закрила на дете в риск в отделите „Закрила на детето“ и изготвяне на анализ с предложения за популяризиране на добри практики и за отстраняване на установени пропуски в работата на отделите „Закрила на детето“</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раща: АСП</p>	<p>Анализ</p>	<p>ДАЗД – В процес на подготовка е информацията карта, по която да се извърши мониторинга.</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 КООРДИНИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОТГОВОРНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ РАЗЛИЧНИТЕ СЕКТОРИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И СВОЕВРЕМЕННО ДОКЛАДВАНЕ ЗА НАСИЛИЕ НАД ДЕТЕ</p>				
<p>2.1. Изграждане и въвеждане на адекватна (подобрена) система за каскадно докладване (задължително уведомяване на повече от един отговорен служител) при случаи на насилие</p>	<p>Водещи: ДАЗД, МОН, МВР, МЗ, МК, ММС, АСП Партни- ращи: НСОРБ, НПО</p>	<p>Разработена система, брой общини, в които е въведена, брой обучени специалисти</p>		
<p>2.2. Организиране на обучителни семинари и конференции с цел привличане на различните съсловни и работодателски организации към съпричастност по проблемите на насилието над деца и подкрепа на</p>	<p>Водещи: ДАЗД, МЗ - РЗИ, МОН</p>	<p>Брой мероприятия</p>		

<i>професионалистите, работещи с деца и родителите, при случай на насилие над дете</i>	Партни-раци: На-ционални работода-телски и синди-кални ор-ганизации на учи-тели, ле-кари, соци-ални ра-ботници			
<i>2.3. Синхронизиране и съгласуване преди утвърждаване на програми и планове, свързани с насилие над деца – например, с Националната програма за превенция и защита от домашно насилие и Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца</i>	Водеща: Всички министер-ства, аген-ции и други ве-домства Партни-раци: НСЗД	Брой разработени програми и планове по темата		
<i>2.4. Въвеждане на цялостен подход на работа в детската градина и училището с алгоритъм за действие с децата, родителите и външни за образо-вателната институция подкрепящи специалисти</i>	Водеща: МОН, об-разова-телни ин-ституции Партни-раци: Об-щините, НПО	Изградени алгоритми на ра-ботните процеси		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ, ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР, С ЦЕЛ ПРИЛАГАНЕ НА ЕДИНЕН ПОДХОД ПО СЪБИРАНЕ НА ДАННИ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА НАСИЛИЕ, СВЪРЗАНО С ДЕЦА И ИЗСЛЕДВАНИЯ ПО ТЕМАТА				

3.1. Активно включване на академичната общност в научни изследвания, индикатори, механизми, свързани с детското развитие, закрилата на децата и насилието между и спрямо децата и разработване на програми по проблематиката	Водеща: ДАЗД Партни- раци: БАН, ВУ	Брой изследвания и публикации		
3.2. Периодично проучване чрез събиране на актуални данни за тенденциите в поведението на децата, включително на изградените социални норми и взаимоотношения между тях с цел устойчивост и надграждане на подкрепата на децата	Водеща: ДАЗД Партни- раци: БАН, ВУ, НПО	Брой проучвания		

Забележка:

Напредъка по изпълнението на мерките и дейностите по Плана за първото шестмесечие, от страна на общините в Република България са отразени в отделна форма, която е приложение към настоящата (предвид обема на материала и отразява шестмесечен период на изпълнение).